

Студент 4 курсу

факультету обліку і аудиту ХНЕУ

РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розкрито роль аналізу фінансового стану підприємства, встановлено фактори, що впливають на показник рентабельності власного капіталу, досліджено прогностичні тенденції рентабельності власного капіталу, розроблено пропозиції щодо вдосконалення методики аналізу фінансового стану підприємства.

Аннотация. Раскрыта роль анализа финансового состояния предприятия, установлены факторы, влияющие на показатель рентабельности собственного капитала, исследованы прогностические тенденции рентабельности собственного капитала, разработаны предложения по совершенствованию методики анализа финансового состояния предприятия.

Annotation. The role of the analysis of financial status of a company has been revealed, the factors influencing the rate of return on equity have been established, forecast trends of return on equity have been examined, the proposals for improving the methods of analysis of the financial condition of a company have been developed.

Ключові слова: фінансовий стан, ділова активність, ліквідність, фінансова стійкість, майновий стан, рентабельність підприємства, банкрутство.

Важливу роль у забезпеченні ефективних форм господарювання на вітчизняних підприємствах відіграє аналіз фінансового стану підприємств, який відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних та фінансових рішень. Методика аналізу фінансового стану підприємства постійно вдосконалюється за мірою настання змін в економічному середовищі нашої держави.

Питання оцінки фінансового стану підприємств розглядалися в працях вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків, зокрема: Ковальова В. В., Мниха Є. В., Петряєвої З. Ф., Поповича П. Я., Савицької Г. В., Хмеленко Г. Г., Шеремета А. Д. та ін. [1 – 7]. Однак наукові дослідження вітчизняних економістів потребують подальшого вивчення та уточнення.

Метою даного дослідження є вдосконалення методики аналізу фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансовий стан підприємства.

Предметом дослідження є методика аналізу фінансового стану підприємства.

Процедури оцінки й аналізу фінансового стану та фінансової стійкості підприємства, поєднані у певну методику, пов'язані з агрегуванням сукупності показників, які характеризують результати більшості економічних процесів і містять узагальнені дані про майново-ресурсний потенціал і капітал за його структурою.

Основні складові оцінювання фінансового стану: аналіз структури та динаміки показників активу і пасиву балансу, визначення ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, а також процедурні аспекти дослідження руху грошових коштів та ймовірності банкрутства підприємства.

Фінансовий стан підприємства оцінюється на основі фінансової звітності шляхом проведення горизонтального, вертикального, коефіцієнтного і факторного методів аналізу. У процесі горизонтального аналізу визначають абсолютні та відносні зміни величин різних статей балансу; методом вертикального аналізу розраховують питому вагу структури активів і пасивів (ресурсів капіталу) підприємства.

Об'єктивна оцінка фінансового стану і фінансової стійкості підприємства дає змогу керівному органу сформулювати оптимальне співвідношення активів, збалансувати структуру капіталів, встановити найбільш раціональне спрямування наявних ресурсів, підвищуючи при цьому його інвестиційну привабливість і позиціонування на ринках. Фінансовий стан сучасного підприємства необхідно аналізувати в контексті динаміки розвитку його потенціалу. Такий системний підхід до аналізу фінансового стану підприємства передбачає розгляд підприємства як складної, багаторівневої і взаємопов'язаної системи, яка функціонує у динамічно мінливому економічному середовищі [6]. Слід провести аналіз основних показників фінансового стану підприємства на основі фінансової звітності Краснокутської дослідної станції садівництва.

Аналізуючи показники фінансової стійкості підприємства, варто зазначити про збільшення коефіцієнта автономії протягом 2007 – 2011 років, що характеризує зростання незалежності підприємства від позикових коштів та відображає частку власних коштів у загальній сумі всіх коштів підприємства. Частка основних засобів у загальній вартості активів не зазнала істотних змін за аналізований період. Значення коефіцієнта мобільності активів свідчить про скорочення оборотності засобів майна організації. Стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить від широти ринків збуту продукції, його ділової репутації, ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Слід зазначити, що коефіцієнт оборотності активів збільшився на 54,7% у 2011 році порівняно з 2007 роком та показує, скільки разів за звітний період відбувається повний цикл виробництва та обігу, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку. Таким чином, у 2011 році 0,5220 грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна грошова одиниця активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, що зменшився в 2011 році свідчить про те, що 9,9 разів у середньому протягом звітного періоду дебіторська заборгованість перетворюється в грошові кошти, тобто погашається. Коефіцієнт рентабельності діяльності показує, яку частину виручки від реалізації становить прибуток до оподаткування та дає можливість порівняти рівень дохідності підприємства з альтернативним використанням капіталу.

чи дохідністю, отриманою підприємством при подібних рівнях ризику. Збільшення цього показника в 4 рази свідчить про зростання ефективності господарської діяльності підприємств у 2011 році порівняно з 2010 роком.

Одним із основних завдань аналізу фінансового стану підприємства є оцінка ступеня близькості підприємства до банкрутства. Найпоширенішу у практиці модель діагностики банкрутства запропонував Е. Альтман. Використовуючи п'ятифакторну модель, прийнятну для українських підприємств, імовірність банкрутства (індекс-Z) визначається так:

$$Z = 0,717 \times K1 + 0,847 \times K2 + 3,107 \times K3 + 0,42 \times K4 + 0,995 \times K5, \quad (1)$$

де K1 – власні оборотні кошти/всього активів;

K2 – реінвестований (нерозподілений) прибуток/всього активів;

K3 – чистий прибуток/всього активів;

K4 – балансова вартість власного капіталу/залучений капітал;

K5 – чистий дохід від реалізації/всього активів.

Отримане значення індексу-Z дорівнює 3,16, тобто Z більше граничного значення в 1,23. Таким чином, фінансовий стан Краснокутської дослідної станції садівництва можна вважати стійким і можливість банкрутства дуже низька, що має позитивне значення як для діяльності самого підприємства, так і для держави взагалі, оскільки банкрутство і ліквідація підприємства спричиняють збільшення безробіття, що є одним із макроекономічних факторів нестабільності економіки країни.

Оцінка фінансового стану підприємства, оцінка ступеня вміня використання фінансових важелів для покращення результатів своєї діяльності є вивченням функціональної залежності рентабельності власного капіталу від зміни рівня рентабельності продажу, швидкості обороту сукупного капіталу і коефіцієнта фінансової залежності [2].

Для діагностики трендових, циклічних, сезонних та випадкових коливань рентабельності власного капіталу Краснокутської дослідної станції садівництва слід побудувати мультиплікативну модель декомпозиції динамічного ряду досліджуваного показника за допомогою програми Ексел:

$$Y = T \times C \times S \times R, \quad (2)$$

де T – трендова складова;

C – циклічна складова;

S – сезонна складова;

R – випадкова складова.

Прогнозування показника рентабельності власного капіталу проводиться на 3 роки та отримані результати зображені на рис. 1.

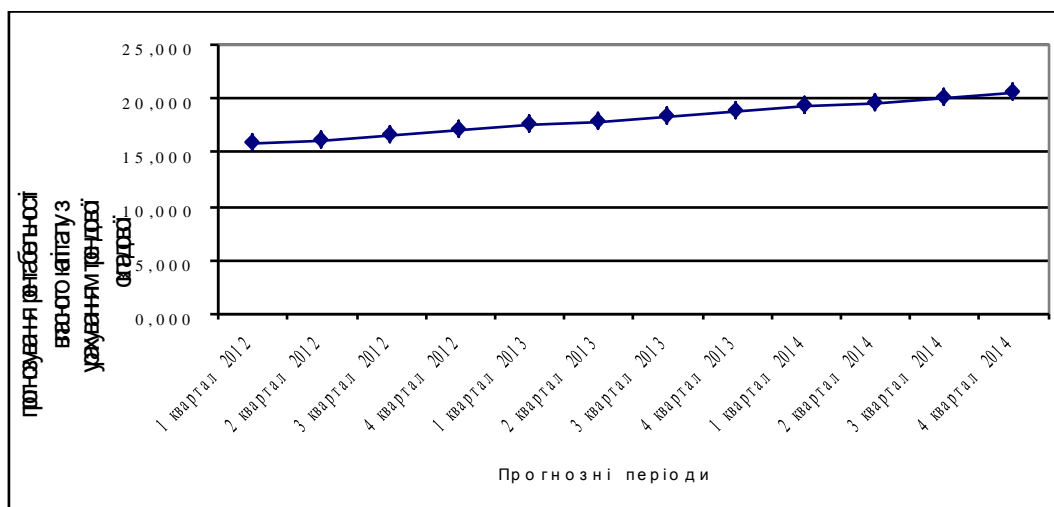

Рис.1. Прогнозні значення тренда зміни рентабельності власного капіталу на 2012 – 2014 роки

Отримані на рис. 1 результати свідчать про те, що з 2012 по 2014 роки показник рентабельності власного капіталу досліджуваного підприємства буде збільшуватись, що є позитивним прогнозом для його розвитку.

На рис. 2 графічно зображений показник розвитку рентабельності власного капіталу з урахуванням трендової, сезонної та циклічної складових.

За результатами рис. 2 до кінця 2014 року прогнозується негативна тенденція зменшення показника рентабельності власного капіталу, що є негативним фактором у діяльності Краснокутської дослідної станції садівництва.

Рис. 2. Прогнозні значення тренда зміни рентабельності власного капіталу з урахуванням трендової, сезонної та циклічної складових на 2012 – 2014 роки

У ринкових умовах існує необхідність подальшого вдосконалення методики аналізу фінансового стану підприємства, яка б давала можливість здійснення комплексних досліджень фінансового стану суб'єкта господарювання за допомогою вивчення взаємозв'язку узагальнюючих показників ефективності функціонування сучасних суб'єктів економіки. Отримані прогнозні значення рентабельності власного капіталу досліджуваного підприємства дають можливість розроблення підходів щодо вдосконалення методики аналізу фінансового стану підприємств.

Методика аналізу фінансового стану підприємств розглядається в багатьох наукових працях, однак її вдосконалення є необхідною умовою пошуку факторів, які найбільше впливають на результативні показники фінансового стану суб'єкта господарювання.

Наук. керівн. Петряєва З. Ф.

Література: 1. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В. В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 560 с. 2. Мних С. В. Економічний аналіз: підручник / С. В. Мних. – 2-ге вид., перер. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с. 3. Петряєва З. Ф. Організація і методика економічного аналізу: навчальний посібник. Ч. 2 / З. Ф. Петряєва, Г. Г. Хмеленко. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. – 240 с. 4. Петряєва З. Ф. Аналіз фінансової звітності підприємства: навчальний посібник / З. Ф. Петряєва, О. О. Петряєв. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. – 248 с. 5. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник / П. Я. Попович. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 454 с. 6. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібн. / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с. 7. Шеремет А. Д. Теорія економічного аналізу / А. Д. Шеремет. – М.: ИН ФРА-М, 2005. – 366 с. 8. Коренева А. Б. Критичний аналіз класичного підходу до оцінки фінансового стану підприємства / А. Б. Коренева // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 104–107. 9. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз: навч. посібн. / Р. О. Костирко. – Х.: Фактор, 2007. – 784 с.